

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CÉNTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ. NÚM. 20, BOTIGA
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de Barcelona cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50.—Cuba, Puerto Rico
y Extranjer, 2'50

DE DIJOUS A DIJOUS

FA més de 2,000 anys, un home que 's deya Erostrat y que, insignificant y obscur, desitjava que 'l seu nom passés á la posteritat sense haverhi de què, va trobar la manera de ferse cébre calant foc al temple de Diana, una de les set maravellades del món.

Així mateix ha procedit en Sánchez Guerra. Vola l'infelís conquerir celebritat eterna, y cal confessar que mitj ho ha conseguit, calant foc, no á un maravellós temple, sinó al sentit comú, que es cosa que val molt més. Sigles y sigles haurán passat per Espanya, y encare 's dirá:

—En Sánchez Guerra, ¿sabeu? aquell del descans dominical...

D'utilitat podrà no reportarne cap la nova llei, pero de soroll, pocas n' haurán causat tant com aquesta.

Senmanas hár que la tenim promulgada, días qu' està funcionant y encare ningú sab cómo va ni de quina manera ha de portarse á la pràctica.

No hi ha dugas autoritats que la interpretin del mateix modo. Això prova lo clara qu' es. Lo que en una població s' tolera ó s' considera legal, en altres es perseguit.

Mentre aquí, per exemple, els carriuatges particulars circularan sense dificultat de cap mena, á Valencia passan la mar d' apuros per no saberse si estan ó no compresos en las excepcions de la llei.

A Pamplona alguns amos d'estanch son denunciats per tenir la botiga oberta, y aquí l' representant de l' Arrendataria amenassa ab las més severes penas als estanquers que s' atreveixin á tancar.

Pero lo qu' en Sánchez Guerra dirá: —[Soroll, soroll! Tot això m' importa tres pitos. La qüestió es que 'l meu nom passi en una forma ó altra á la Història.]

Baix aquest punt de vista, hi ha que reconeix que ha endavant el cop. L'Erostrat de Gobernació ha sortit ab la seva. Rihentse'n ó malchintlo, tothom parla d' ell.

Ara, respecte á la durada de la nova llei, no hi ha que ferse ilusions. Poch ha de viure el qui no la veji caure en desús, olvidada en el recó de las cosas inútils, pernicioseas, estúpidas.

**

Per dalt sembla que passa algo grave. Dimecres publicà la *Gaceta* el decret de reobertura de les Corts, que efectivament tindrà lloc el dia 3 d' Octubre, y ab no poca sorpresa dels que no estaven en el secret va venirse en coneixement de que 'l Gobern dona per terminada la present legislatura.

—Qué té més? —dirán vostés: —Continuació de l' actual ó comensament d' una de nova, la qüestió es que las Corts obriran la legislatura el dia 3 del mes que ve.

Pero hi ha una cosa, caballers. Tractantse d' una nova legislatura, hi ha que elegir també nou president del Congrés, —pas que no s' hauríi sagut de donar en el cas contrari— y com que 'l president del Congrés es en Romero Robledo, y l' *ex-polit* 's mira massa á 'n en Maura ab ayre de protecció y en Maura es orgullós y no vol que ningú l protegeixi... van comprenentla ara la imensa diferencia que hi va de continuar la mateixa legislatura á comensarne una de nova?

Cabalment vintiquatre horas avans de que 'l decret convocant las Corts aparegués en la *Gaceta*, en Romero havia fet certas declaracions, publicadas en

la premsa, que á n' el mallorquí degueren donarli tan gust com si li freguessin la cara ab una argeлага.

A la qüenta algú ya preguntar al d' Antequera quina era la seva opinió sobre la llei del descans dominical, y don Paco s' apressurá á servirlo alló que 's diu de confiada.

Va manifestarli que la nova llei es absurdà y tirànica y significa, més que tot, un retrocés.

Que semblava mentida que hi hagués demòcratas que s' atrevissin á defensarla.

Que en el fondo la nova llei representa un attach á lo més sagrat que hi ha per l' home, qu' es la llibertat individual.

Y qu' ell, finalment, no hi está ni gens ni mica conforme.

Deixar anar en Romero aquesta andanada y aparixer en la *Gaceta* el decret que, circumloquis apart, el treu de president del Congrés, ha sigut hú.

—Té, donchs, res de particular que 'la maliciosa relació aquests dos fets, atribuïnt la forma en que 'l decret està redactat als propòsits de venjança del senyor Maura?

Con verlo basta, que diuhen els castellans.

La votació de la mesa del Congrés ens ho demostrà.

Si altra vegada surt elegit president [en Romero Robledo, no hi haurá res de lo dit.

Pero si, en efecte, l' *ex-polit* 's queda en terra, ciertos serán los toros.

Y que no hi haurá pocas cogidas, per la gracia de Deul...

Decididament, el czar de Russia es tot un *home*. —Qué vol dir arronsar-se ni demandar la pau, en vista del giro desagradable que pels seus assumptos va prenen la guerra?

No 'coneix y casi 's pot dir que li falta al respecte el qui aixó ha arribat á imaginarse d' ell. [Brill... Ell rendirse, donar-se, implorar clemencial... Jamay!

Res l' intimidada al jove Nicolau II. Ni 'ls fracassos de 'n Kuropatkine, ni l' enfoncament de l' esquadra, ni las matansas de Port-Arthur, ni la fam, el fret, las penalitats de tota classe que 'l seu exèrcit està aguantant en aquelles desolades regions, regidas avuy per la mort y la pesta...

No: á n' ell tot aixó no l' espanta ni 'l fa vacilar un moment. Sense embute ho ha dit en una conversa que últimament ha sostingut ab un personatge:

—Mentre me resti un sol soldat víu y á la caixa imperial hi quedi un rublo, continuará la guerra contra 'ls japonesos. Cap desastre, per gros que signi, es capás de modificar la meva resolució.

[Eh! ¿Qué tal?

Y 'ls russos que vajin cantant: *Boje Tsara Kranil*. Y que continúin ajomollantse al seu pas, demantant humilitat la benedicció...

«La guerra durará mentres me quedin un soldat y un rublo...»

Lo dit: el czar es tot un *home*...

Un home qu' envia als altres á morir y ell no 's mou de casa.

—No dich res de la bomba—bomba número 2—que aquest dia va estellar al Ensanche, cap á la part de Sant Martí, á la porta d' un assillo dirigit per religiosos.

—Saben per qué no 'n parlo?

Perque

hame dado en la nariz
olor de barrugania,

y, per si ó per no, no m' agrada que 'm prenguin el pèl.

Per lo tant, ab el seu permís me despideixo de vostés... y expressions á 'n en Morales.

PIF-PAF

Lo de Vinaroz

A llyuta que han sostingut els traballadors del port de Vinaroz es una de les més empennades que hi ha hagut á Espanya.

A mercé dels sindicats capitalistes y en especial de la Càmara de Comerç, eran víctimes de la més inhumana de las explotacions. Se 'ls obligava á traballar un número d' horas exorbitant y se 'ls pagava ab un salari curt y migat que ni menos els bastava per satisfacer las seves necessitats més indispensables. Ademés, la majoria dels patrons, en aquella que ha sigut sempre la terra clàssica del caciquisme, veian ab creixent disgust que las classes obreras s' afiliessin al partit republicà y qu' en las darreres eleccions de regidors conquistessin alguns llocs en el municipi.

Tant s' anaren extremant las coses, que 'ls obrers, apurada ja tota paciencia, apelaren al suprem recurs de la vaga per millorar la seva sort, sortint de una vegada de una situació impossible, per lo tirànic y vergonyosa.

En un principi 'ls que viulen de la suhor del pròxim, els que no contents ab explotar el seu esfors material, pretenen dominar al obrer com un esclau, subjectantlo á una especie de omníos vassallatge, al no consentirli que fasss us lliure dels drets que com a ciutadà li aspectan, procuraren arreglar-se contractant esquirols, que anessin á omplir els llocs que deixavan els vaguistas.

Pero ni això logravan dominar la situació.

Les autoritats, com de costum, baix el pretext de amparar la llibertat del traball contra tota sombra de coacció, posaren la forsa pública al servei del capital. Qualsevol pretext serví per efectuar detencions. S' amplià la presó de obrers en vaga. Y fins alguns d' ells se queixá de haver sigut objecte de atropellos, de quals queixas se feren eco 'l digne diputat Srs. Gasset y Anglés, elevant al govern las corresponents reclamacions.

Y ni per això afuixavan els vaguistas. Més fermas que may sostenien el seu dret á la llyuta contra 'ls seus explotadors, dret que la llei reconeix y sanciona, y que las autoritats, primer que ningú, venen obligades á respectar, mantenintse en un peu de verdadera neutralitat.

En aquests cassos lo que dona més forsa als débils es la cohesió y la solidaritat.

Las associacions obreras de Vinaroz practicaven aquest principi. Com qu' era cas de vida ó mort, el practicaven ab gran fermesa, ab soberana energia, sense defalliments. Cada hú per elles, y elles per cada hú.

Y anava creixent la rabi y 'l despit dels explotadors, y 'ls caciquistes que desde l' desvetllament republicà han perdut gran part de las posicions formidables que tenían en aquella província, veieren una bona ocasió per tentar de reconquistarlos, posantse en tot y per tot al servei del capital y imprimant l' apoyo de las autoritats, pera descarrregar un cop brutal contra 'ls obrers y contra 'l partit republicà.

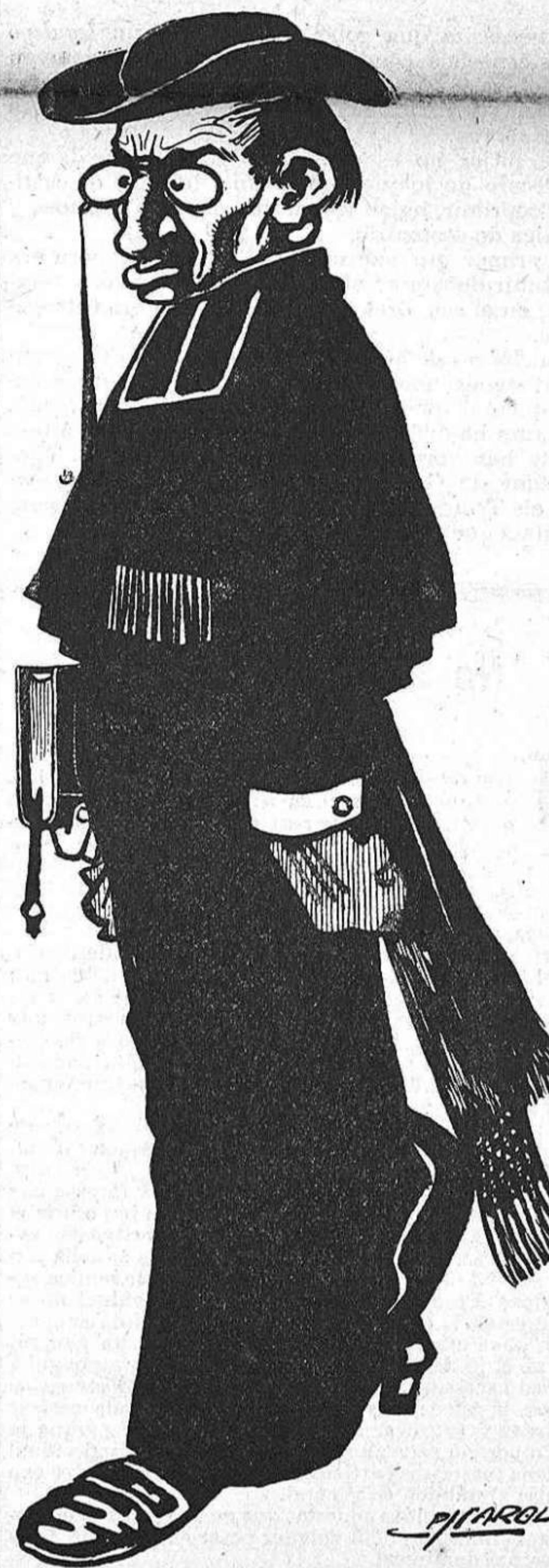
El primer atac el dirigiren contra l' Ajuntament. No podian resignar-se á que la població sigués administrada pels legitims representants del poble, il·luminatament elegits y procuran que 's dicti la suspensió de aquests, inferint un agraví á la ciutat.

Y seguidament, el governador de la província,

sense encomanar-se á Deu ni al diable, ordenà la clausura de las societats obreras.

A Vinaroz s' ha realisat en ple sige xx una cosa parecida al desafío de Montiel, entre Pere 'l Cruel y Enrich de Trastamara. El governador ha actuat de Duguesclin posant á sobre al qu' en la llyuta anava á sota. No li faltava més que repetir els versos del poeta:

Capellans forasters

—¿A Fransa 'ns fan tocá 'l dos?
Ens en anirém á Espanya,
país sá, alegré, bonich
y hont encare hi queda llana.

«No quito ni pongo rey;
sólo ayudo á mi señor.»

Al capital: al Senyor de'n Maura y de tots els mauristas de menor cuantia que han pres al seu càrrec el realisar la felicitat d'Espanya.

Inaudit atropello que no podia menos de soliviar a tots els fills del treball.

Perque l' Ponci de Castelló no tenia ni tan sisqueria un mal pretext, una escusa rebuscada per procedir com ha procedit.

Cert que la vaga estava emprenyadísima; pero sense que ni una sola vegada 'ls que la sostinen passessin els límits de lo lícit. Ni s' havia perturbat l' ordre públic, ni hi havia síntomas de que pogués perturbarse. No havian sigut suspesas les garantías constitucionals, ni las autoritats civils havien resignat el seu mando en las militars. Las associacions obreras tenian, doncs, perfecte dret a la seva existencia.

«En quins fonaments ha apoyat el Ponci la seva resolució?

Deixemolo parlar y ho sabré:

«Vista la situació anòmala é insostenible... entre determinados elements obreros y la Càmara de Comercio...»

Y ab tot y ser, com diu ell, *insostenible*, la situació s' anava sostenint! Pero y qui la havia provocada? Aixó no's cuida de averiguarlo l' famós Ponci, formulant contra 'ls obrers un càrrec destitutiu de tot fonament.

«Que les societats obreras... tratan de imponer el turno personal en determinados treballs, que no accepta la Càmara de Comercio, en uso de su perfecto derech.»

No es menos perfecte l' dret dels obrers impasantlo, que l' dret de la Càmara á no admetre'l. L' únic dret que no apareix en lloc es el que 's prenen les autoritats, á intervenir *parcialment* en una qüestió completament agena a las seves atribucions.

Pero l' Ponci de Castelló té sobre l' particular la seva teoria, y l' exposa ab una ingenuitat encantadora:

«Que la Federació obrera especialment (aquest sembla ser el càrrec més tremendo) ha demostrado con sus acuerdos que trata de sostener la lucha del treball con el capital y de los obreros con la burgesia.»

Y per consegüent, el governador de Castelló en aquesta lluyna d' interessos igualment lícits y respectables, se posa resoltament al costat de la burgesia, al costat del capital, sacrificant arbitrariament al obrer y al treball, inutilisantlos pera la lluyna, suprimint de un cop de ploma la seva legal organiació.

Se necessita que governi l' Espanya un *leguleyo* de las especials condicions de'n Maura, porque en una població espanyola s' haja pogut cometre un atentat tan monstruós contra l' dret de les classes traballadoras.

Y lo pitjor no es que 's cometí, sino que 'ls que per decoro de lo que representen l' hauríen de castigar y reprimir, hajan trobat una manera tortuosa y jesuítica de sostenirlo.

Lo primer que hauria hagut de fer el govern era destituir de cop y volta al Ponci de Castelló y reintegrar en el seu dret á las societats obreras atropelladas.

Donchs res de aixó. Com si aquell esquitz de autoritat sigués una roda despresa de la màquina gubernamental que gosés de funcions independents, en Maura ha dit, sense que li escapés el riure, á tots quants han formulat alguna reclamació: —Si l' governador de Castelló ha faltat, porteu als Tribunals: els Tribunals de justicia depuraran las responsabilitats que pugui haver contret.

No anirém á missa

No's crea una costum de cop y volta per real decret ó cosa gubernamentalmente parseguida. Las costums las elaboran lentament en el transcurr del temps las diverses necessitats socials, religiosas, políticas y econòmiques. Costume hi ha que duran sigles y sigles y que solzament desapareixen gradualment, quan altres costums, fillas d' altres sentiments y necessitats, gradualment van obrintes pas y las fan caure en desús.

Així y tot, costums hi ha que sobreviuen desfigurades, el seu símbol al menos, ó ab barnissos d' actualitat; costums fillas de costums que han anat adaptantse á las novas necessitats socials, per l' istil de lo que succeeix ab las ideas. Actualment n' hi ha encare, que 's remuntan á l' època del home de las cavernas y que erroneamente las creyen fillas de la nostra. Altres caygueren en desús per no tornar mai més.

En nostra època de democracia, qualsevol reforma de las costums que s' intenti no pot tenir un caràcter d'*imposició*, per mes que sigui legal, si se la vol veure acceptada. Passi aixó en aquells temps fortemente imprègnats de autoritarisme, en que la iniciativa podia imposarla el sacerdot ó l' soberà, y encare ni així el capricho ó la voluntat del reformador podia ser viable sense aquella *previa* costum del poble, *habitual* á acceptar sense réplica sas decisions. Pero avuy que la iniciativa individual no es de competència exclusiva de cap pontífice ni de cap guerrier, quan una reforma pot imposarla un govern, sigui ab el pretext que 's vulgui, encare que respongué a una real necessitat social, únicament perque *així va legíssime*, la reforma està fatalment condemnada á alzar polvareda y provocar conflicte d' interessos, perque la seva imposició xoca ab l' esperit de llibertat individual y lesiona interessos particulars sense que aixó reporti cap ventatja al públic en general.

Son consideracions aquestas que no ha tingut en compte el govern espanyol al volgut posar en vigor la Ley del descans dominical.

Ens explicarem, comensant per preguntar: ¿A quina nova necessitat social obereix aquest descans dominical? Absolutament á cap. Cap base racional y lògica —fora d'un punt de vista antideocratic —té. Es lo arbitri. Si l' art de governar als pobles se regis per principis rigorosament científichs, que no s' hi regeix, aquesta ley no descansa en cap. Precisament el descans es de lo menos legislable, com tampoc pot legislarse sobre el moment de las necessitats, que varia d' individuo á individuo. La legalomanía ha ofegat sempre al bon sentit.

Y s' ha quedat tan tranquil, després de inventar aquesta nova teoria de irresponsabilitat ministerial pels atentats que pugui cometre 'ls funcionaris del govern, qu' ell sol nombra y separa á la seva voluntat.

En Maura havia de ser, el polítich que pretén fer la revolució desde dalt, l' inventor de aquesta verdadera monstruositat jurídica, ab punts y ribets de iniquitat!

Y ell, el que prometia extirpar la mala herba del cacique, es qui en honor y à ventatja dels cascichs de Castelló de la Plana tolera y ampara el més brutal dels atentats que 's pugui cometre contra 'ls drets de las classes traballadoras.

«Es que intènta que aquestas, no ja les de Vinaroz y de Castelló de la Plana solament, sino les de tota Espanya, fassin causa comú ab els agraviats y 's posin resoltament al costat d' ells, fins á lograr plena justicia? Es qu' està ansios de provocar un pavorós conflicte?»

«O tal vegada, si 'ls temperaments de prudència preponderan, s' imagina que podrà enorgullir-se ab una nova victoria de les seves?... A tal extrem arriba la frescura de aquest home funestíssim?»

Fassi lo que vulga, ab barbaritats com la del Governador de Castelló de la Plana, anirà cundint la mala fama que té avuy Espanya davant del moncivilitat.

No s' desvaneixerán las llegendas siniestras de Montjuich y Alcalá del Valle. Que té d' extrany que, secretament, en el fons de un negre calabosso s' atormenti á un ó més presos, en un país ahont públicament y á la llum del dia se dona tortura á la Lley?

P. K.

o es de creure que l' famós Pau Iglesias, Pontifice socialista, interpreti ab rectitud y conciencia els acorts del últim Congrés de Amsterdam, quan diu, referintse a Espanya, que la monarquia proporciona als obrers més ventatjas que la República.

El Congrés de Amsterdam va prescriure, ab bon ó mal acord, (aixó s' anirà veient) que 'ls elements socialistes havían de abstendir-se de formar part de governs burgesses.

Y lo que ha fet en Pau Iglesias ab sa famosa declaració, es mostrar la seva preferència per un govern tradicional, de gerarquies y de privilegis, sobre un govern d' elecció, qu' emana de la lliure y espontànea voluntat del poble.

Me sembla á mi que 'n Pau Iglesias incorre en una lamentable confusió cronològica.

Es qüestió de temps y temps. Els temps de'n Maura no son els de'n Cánovas, que tant se va desviure pera sustreure als elements obrers del moviment republicà.

En Maura voldrà fer lo mateix, y res conseguirà, per més que l' apoyi en Pau Iglesias.

Ja ho diu l' adag: «Nunca segundas partes fueron buenas.»

Y no son bonas las segonás parts, quan brilla per examinarlas en son just valor la llum explendent de l' experiència.

No hi ha avuy un sol obrer que no tingui plena

consciencia dels resultats funestos que ya produeixen aquell apartament insensat de la política. A Montjuich se va realisar l' apoteosis de aquest sistema de conducta.

Y avuy mateix las ventatjas que ofereix la monarquia sobre la República, tan preconisadas pel company Iglesias, se manifestan pel manus en plé funcionament sobre 'ls fils del treball, y per el governador de Castelló, qu' en un conflicte entre l' capital y el treball, acaba de inclinar la balanza en favor del primer, suprimint de cop y volta y forta de tota lley, las associacions obreras de Vinaroz.

Així responden els fets á las pretensions de qui està fent un us tan deplorable de la seva representació.

La vella Navarra, en un temps tan carlista, reviu y s' rejovenexa al esclat de las idees republicanes. La visita que hi acaba de fer el diputat Menéndez Pallarés ha pres les proporcions de un viatje triomfal. També allí s' ha comprès qu' Espanya no té més salvació que la República.

Avanta Navarra, regió aforada, volia la República per ella y l' absolutisme pel resto de la nació. Avuy, felisiment, ha canviat de manera de pensar, y lo bò, qu' es la República, ho vol per tothom: per ella y per tot Espanya.

El govern te una manera especialíssima de practicar el descans dominical.

Ums dels pochs estableixments que 'l diumenge passat permanesquen oberts, siguereixen las Administracions de Loterías.

Séns dupte, ls billets de la rifa constitueixen un dels articles de primera necessitat.

Se fan tancar las barberies abont s' afeytan els barbuts, y en cambi 'l govern deixa oberts las Administracions de Loterías per afeytar als tontos.

Item més.

A Madrid, en el Ministeri de Hisenda, diumenge, precisament el primer dia de l' implantació del descans dominical, totes las oficines van traballar activament per ordre del ministre, que prepara no sé quins projectes, y té gran pressa per ultimarlos.

Hem parlat de las barberies per afeytar als tontos, com exceptuadas del descans. Y tenim que afeytir-hi ademés els mataderos per escorxar als contribuyents.

Pera fer l' infelicitat d' Espanya, no hi ha descans que valgui.

Els republicans de Madrid se disposan á venir en gran número á Barcelona ab motiu de la visita de'n Salmerón, anunciada pel dia 21 del actual.

A tal efecte, tenen dispositat un tren express que permetrà realisar el viatje á preus verdaderament econòmics.

Els anticipem la benvinguda.

Catalunya, tan enemiga de la centralisació, sab fer les segundes distincions entre 'l Madrid oficial y 'l Madrid republicà.

Un miracle.

A la catedral de Orleans, dijas enrera, s' van desplomar set viquetas de la volta sobre l' altar major.

Y va haverhi una gran trencadissa de Sant Cristòfol, aranyas, ornamentals y vasos sagrats.

Y ara si 'ls crachs diuen que això designa l' principi del càstich que no podrà menos de caure sobre aquella nació regida per un govern desregut, es molt fàcil que 'l simpàtic Combes, respongui com l' arcalde del qüento:

—Pues señor: ahí me las den todas!

La famosa Càmara de Comers de Vinaroz ha creat posar una pica en Flandes proposant que 's dirimeixi per medi de un arbitratge la qüestió de traball allí promoguda.

Y ha designat á n' en Salmerón y á n' en Sales Ferré per dictar la decisió.

Falta saber, si al fer aquesta designació, l' ha feta ab reserves mentals, qu' tot podria ser, tractantse de una corporació que no s' ha distingit fins ara pels seus escrits.

De totes maneres, els traballadors no han piciat al am.

Diuhen, y ab molta rahó, que per entrar en tractes es precís tornar las coses en el ser y estat que tenien avants de la disolució de las societats obreres, decretada pel Ponci de la província.

Mal poden tractar ni pendre acorts de caràcter collectiu unes corporacions á las quals se 'ls ha arrebatat la personalitat.

Ara trobarà l' Ponci les consequencies de la seva obra iniqua.

Ja de nou torna á aplassar-se'l viatje del rey á Paris.

Un periòdic de aquella capital diu que la causa del aplassament de aquest viatje, s' ha de atribuir a temors de la Cort de Madrid de no desagrilar al Papa.

Pero un diplomàtic de la monarquia desmentix que sigui aquesta la verdadera causa del aplasament.

Vels'hi aquí un misteri.

Que 'l fassin anar á qualsevol professió de Senyora Santa y 'l Papa n' estarà content.

Un altre petard.

Aquest va esclarir dimarts al vespre á las portes de un orfelinat situat en l' encreuament dels carrers de Provença y Roger de Flor.

Va haverhi desperfectes en l' edifici, pero cap desgracia personal.

Comentari sobre aquest succés, repetició de altres semblants ocorreguts últimament?

Fora fins á cert punt temerari formularlos, careixent com careixen de datos.

No obstant, á cada petard qu' esclata, s' posa de relleu la inutilitat completa de la policia, que ni sab prevenir el fet, ni després de realisar té manya pera descubrirlo.

Y això que tots els petards fan la mateixa pudó. Puden des d' esbair la alarmà y l' terror entre les titulades classes neutres. Tenen per objecte manifest, coartar els avosos que van fent en l' opinió las idees republicanes.

Haient'hi qui 's fabrica, ha de haverhi qui 's paga.

Y haient'hi qui 's paga, es molt pertinent pregunyar:

—De ahont surten las missas?

Y es molt lògich respondre:

—De ahont volen que surtin? Las missas surten sempre de las sagristías.

ARBUCIAS, 7 de setembre

En un paperot que s' escriu en aqueixa ciutat y que put a reacció, hi aparegué un escrit un dia d' aquesta setmana, inspirat per algú perdigot que no gosa dir la cara, en el que s' aconsella als *publicitaris* que en compte d' anar els diumenges á presenciar les sessions del Ajuntament perdigotaire anessin á traballar per donar pà a la família.

¿Cóm rediastre uns caps tan grossos no han atinat en que Deu nostre Senyor instituï el diumenge per descan-

marxa del progrés y donar de pas una estocada á la llibertat individual. Ben clar ho diu la llei: el patró concedirà als obrers que traballin en diumenge una hora pera que pugui anar á missa.

El descans es un pretext; lo que s' vol es tornar al passat, al sant passat en que s' anava á missa. Als que tenen la costum ó la hipocrisia d' anar, el disgust pera que hi hagi qui no hi va, y d' aquí el

sar, y qu' en Maura, son Esperit Sant, també ho entent d' aquesta manera?

Sépigan els carcas-perdigotaires, que aném á las sesions porque poguem convencens de que per ser concejal qualsevol es bò, porque si no se sap d' escriure, ni contar, ni parlar, se lloga un senyor de fora y aquest su pleix la insuficiencia dels ignorants. També hi anem per apendre com se doixan cessants á empleata honrats que tal vegada ab la pèrdua del destino, perden el pà de la família, y també hi anem perquè tal vegada veurém com s' engiponan pressupostos per fer mestres d' estudi á rectors, y per apendre com se fa porque á un secretari de la importància del d' aquí, se'l fassí traballar per deus diaris ó sigui com un fangadó d' útima classe.

Aixís s' apren y's fan comparacions.

GALLIFÁ, 6 de setembre

Dech posarlo al corrent de lo succehit al nou rector que 'ns ha plougut engany. Arribá avans de l' hora fixada, y acompañat de quatre beatas desocupades, se dirigi á la Catedral, y allí fentl esqueneta, s'enfil al cubell sagrat (no hi ha escala per pujar-hi) y dona les gràcias á las ratas de sacrificis. Lo resto del poble, apenas s' enterá de la arribada. Després passá un cas cómич per demés. El nou pastor està bastant gris y al probarse els guardiments se troba que li eran xics. Fina la casilla de la bugada espiritual, no li serveix pera confessar, perque li resulta esquifida. Estém d' enhorabona els gallifenses, pues entrém á l' època de la matanza y ens en toca un qu' està á punt de sofia.

CORNELLÁ, 10 de setembre

El dia 8 del present, el diputat d' aquest districte, se nyor Lletjet, ens visitá de passada, al venir de Martorell, acompañat de varis amics del partit, havent sigut rebat á la estació ab gran entusiasme per una gran gentada de tota mena que l' accompanyá á la sala del Ateneo, ahont aprofitá un' hora no més pera parlar com ell sab ferho, als seus electors. Cada un dels acompañants feu un petit discurs, resumintlos el Sr. Lletjet, qui obtingué grans aplaudiments.

RESTITUCIÓNS IN EXTREMIS

DON Gregori, home respectable, administrava 'ls bens de dos orfes, esmersanthi las pocas horas que li deixava lliures l' assistència diaria á missas, novenas, vespres y demés actes religiosos de la seva parroquia, puig no faltava may á cap.

Preocupat en las cosas divinas, se descidá una mica en legalizar las terrenas, y sense saber cóm, se trobá, als set ó vuit anys, dueno de casi tota la fortuna que á conciencia administrava.

Al veure's privats dels medis de vida que 'ls seus pares els hi havíen legat, els orfes acudiren als tribunals de justicia; mes com la pobresa no guanya plets, en poch estigué que no se 'ls processess com á calumniadors.

Comensaren á baixar grahó per grahó l' escala que conduheix de la pobresa á la miseria y de aquesta á la degradació, y acabaren per eiciparsse en la calitat social que asfixia ó envileix.

El bo de D. Gregori, en cambi, prosperá molt desde llavoras, ab l' ajuda de varias personas que admiravan la seva religiositat, y continuá distribuindo el seu temps entre l' iglesia y una casa d' empenys que fundá.

Respectat y considerat com tot home que no demana res á las personas que tracta, y qu' no es viuós ab escàndol, D. Gregori atravesava aquesta vall de llàgrimas ab la tranquilitat del just, fent en públic caritats de á cinc céntims y cobrántselas en privat al proxim ab alhajas al mòdich interès del 60 per 100.

Si alguna volta parlava dels orfes, era pera lamentar-se amargament dels mals viaranys que havían emprés á pesar dels bons exemples que 'ls hi havia dat, y demandar al Senyor que 's dignés portarlos al bon camí.

Y aixís, sá de cor y net d' ànima, arribá el sant varó als seixanta anys y hauríà arribat als cent si un còlic traidor no l' hagués sorprès la nit de un divendres de quaresma, en que havia dejunat una mica massa golafrement.

Indicá l' metje que convenia administrarli 'ls auxilis espirituials; fou avisat un sacerdot y jo influencia hermosa de la religió en las ànimás puras! Després de fer una escrupulosa confessió general, D. Gregori entregá al seu confés vuitanta mil duros pera que 'ls restituïs de la seva part als orfes.

Cumplint tan sagrat deber, expirá, absolt de totes las sevas culpas, ab el cos de Cristo dintre del seu, untadas ab oli sant totas las sevas extremitats y alguna altra part central, y apte, per lo tant, pera remontarse en alas de las sevas virtuts á las regions celestials.

Se celebrá l' seu enterro ab gran pompa: 'ls ministres del Deu just se desganyitaren en obsequi del ànima de D. Gregori, encara que estaven ben persuadits de que disfritava ja de l' eterna benaventurança, y la prempsa catòlica encomiá el sant sagrament de la penitència, que obliga al verdader catòlich á restituir lo que ha robat.

Una vegada enterrat el mort, se dedicaren en la parroquia á buscar als vius, y al cap de dos anys de continuas pesquissas, sapigueren que la nòra orfana s' havia suïcidat en un moment de desesperació, y que 'l seu germà havia mort á presidi, ahont se trobava per haver robat uns ràims de la vinya de un cert rector, situada arran del camí que recorría extenuat.

Ab tal motiu 'ls vuitanta mil duros se quedaren en la casa de Deu, segons havia disposat previsorament D. Gregori, desmentint això als que propalan que lo mal guanyat s'ho emporta l' diable. L' usurer estará á n' aquestas horas gosant de la presenciació divina, gràcies á la restitució *in extremis* y á las misas que per la seva ànima s'celebren; en cambi 'ls dos orfes estarán cremant eternament en el foc del Infern per no haver rebut á temps els quartos pera comprar la seva salvació.

Y 'ls simples mortals que incorren en l' extraña mania de pensar per compte propi, seguirán considerant com á lladres dignes de cadena perpètua á n' aqueixos senyors catòlichs, que no podentse'n emportar al morir el fruit de las sevas rapinyas, el tornan, horas avants de morir, als seus duenyos, utilisant aixís la restitució pera guanyar el cel, com ans el robo pera viure còmodament en la terra.

JOSEPH NAKENS

ALS NU VOLS

Caciquets de las alturas,
vels del esparré y de l' àliga,
nuvols benaventurats
que per damunt de nosaltres
us grònxeu tranquilament
carregats de vapor d' ayuga,
zòvids fan formar l' favor
de dirigir la mirada
al bullit que s' està armant
en el despaig del arcaldé?

Inflat no se sab per qui,
per més que hi ha qui propala
que sigut la vanitat
de volgues lluir la vara,
s' ha empentat el bon senyor
en divertir a la quitxalla,
y al efecte ha organistat
unas festas deplorables
que l' dia de la Mercé
han de sortir de la capse
y que segons el gran Lluch,
(Lluch es el nom del arcaldé)
portarán la mar de gent
y 'ns donarán rals y fama.

¿Hau visto el programa, nuvols?
No pot darse criatura combinada ab més mal gust
ni ab menos ideas pràctiques.
Un ofici á la Merce,
un concert, una alborada,
un arch de paper pintat,
cinquanta fochs de bengala,
dos ó tres primeras pedras,
sortijas en varius plassas,
carreras de sachs y burros,
gran espatech de sardanas,
gran concurs de bicicletes,
gran recepció y ball de gala,
gran exposició de tisachs,
gran fira de roba usada
y altres set ó vuit grandesas
de la mateixa calanya,
més proprias de Rajadell
ó de Sant Llorenç dels Anechs,
que d' una població seria
que fa veure que te ganas
d' apareixre als ulls del món
com lo bo y millor d' Espanya.

Digueu, bondadosos nuvols,
regintse per 'quest programa
y sabent que 'l municipi
per fer lo que vol l' arcaldé
no més conta ab tres pessetas,
ano us sembla que la catàstrofe
que s' acosta ab tal motiu
va á ser de las més sonadas
que 's registran en l' història
de las besties humanas?

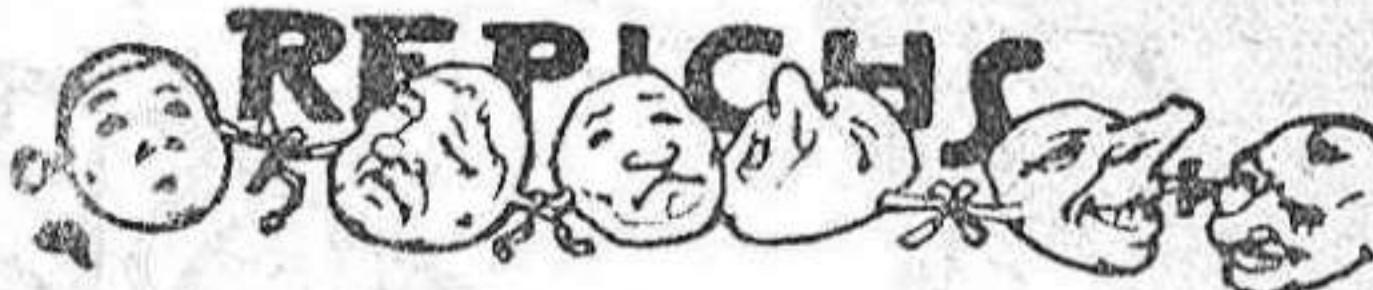
Sense diners, sense temps,
sense una gota de trassa
en buscá una cosa nova
y digna de l' importància
d' aquesta gran capital,
¿qué diréu, si per desgracia
venen algúns estrangers?
¿Qué pensaran al trobarse
ab las carreres de sachs,
ó ab la fira d' avellanias,
ó ab las tres primeras pedras,
que per quedarsse enterradas
per tota una eternitat
colocarà 'l nostre arcaldé
á dintra d' un sot humit
als acorts d' una xaranga?

¡Oh nuvols sempre piadosos!...
Vosaltres heu d' evitárnosla
la vergonya colossal
que 'l senyor Lluch ens prepara.
Si teniu un xich de cor,
si es cert que us inspirén llàstima,
no titubejau pas gens:
al se el dia 24,
obriu dels immensos *cumulus*
las aixetas niquetadas,
y vinga ayuga cap á baix!,
ayuga pol pare y la mare;
una inundació, un diluví
que al ofegá en flor las planxes
que l' arcaldé 'ns vol fer fé
li proporcioni un escape
permètientli, hasta ab rahó,
contesta á la gent extranya
que 'l vají á interesar!

—Senyors, hi ha que conformar-se.
¿Cóm voleu que ho fassí un hom,
si desprès d' escarrassarme
conjuminant unes festas
que hauríen sigut el pasme
de l' actual generació,
vé la pluja condemnada,
y tot m' ha envia á rodar
convertir en sopas claras?—

Nuvols de color de plom,
nuvols graciosos y amables,
tingueunos pietat, i ploguet
ino 'ns deixéu á l' estacades!...

C. GUMA

Sant Martí hi ha un rector
quadrenvia administrable
la seva botiga.

Tant admirablement, que
quan se li mort un feligrés,
per catòlich que sigui, s' nega
á expedir la papeleta autoritzant
l' enterrament en el cementiri
de Sant Andreu de Palomar,

lomar, si avants la familia del mort no li afliuxa,
bitilo bitilo, sis pessetonas.

Sense las sis pessetas, no hi ha papeleta. Y sense
papeleta, el mort, per catòlich que haja sigut en
vida, va á parar directament á la secció lliure de
aqueill cementiri.

Naturalment que 'l tenir que anar á podrirse á l'
un ó l' altre cementiri, malehit si al difunt l' afeca
y l' incomoda gens ni gota.

Pero de totes maneres no deixa de ser molt singular
aqueixa manera de practicar las Obras de Misericòrdia.
A no ser que á aquella que diu: «Ente-

rrarás als morts», s' hi haja adicionat: «á sis pessetas per barba».

Per lo vist el rector de Sant Martí té empenyo en
fer mèrits pera que quan se 'n vaji al cel, el coloquin
allí de taquillero.

Una noticia:

«El Sr. Silvela que ha llegado hoy á Madrid, marcharà dentro de pocos días para los baños de Villaharta.»

No se li pot negar que hasta ab això d' escullir
els banyos que més li convenen, revela en Silvela un
gran talent.

A pesar de que per ell y per la seva política, si
b' es mira, tota Espanya es Villaharta.

Segóns llegeixo en un periódich, á propòsit del
nombrament de la czarina pera la coronela de un
regiment de dràgons, en els pàssos del Nort son
molts las reinas y princessas qu' exerceixen mandos
semblants en l' exèrcit dels seus respectius
països.

Sempre es un consol pels militars.

Això 'm porta á la memoria una caricatura de 'n
Tomás Padró, salada y occurrenta com totas las
seves.

Era un' època en que las donas á la moda's
co-locavan dessobre del monyo una especie de gorra
de quartet, que las hi donava un aspecte bastant
marcial.

A una d' elles se dirigí un caloyó, dihentli:

—Ay, sefiora, con qué gusto entraría en su
cuerpo!

En Maura ha calificat de *paparrutxa* lo dit per l'
Avi Brusi referent á que 's retiraría de la política,
si determinats prohoms arriban á abandonarlo.

—No, seyor,—va exclamar en un rapte de vanitat;
—no me'n aniré del govern fins que 'm dongui
la real gana, y 'ls que tenen desitj de que 'm retiri,
tindrán que tragarme á la forsa, vulguin ó no
vulguin.

Està bé: ens el tragarem.

El gran qu' es que l' trinxin. Y 'ns el tragarem,
no á la forsa, sino á tall de sobreassada mallor
quina.

Hermosuras de la guerra.

«Diu un despaig de Tokio que un destacament de
russos va desembarcar á l' illa japonesa de Siumsir.
Els homes estaven ausents pescant, y totas las
donas siguieren passades á ganivet pels russos.»

Ara no més falta que l' czar mani alsar un monum
ent á Sant Petersburg que perpetuhi aquesta has
sanya dels seus intrépits guerreros.

Es la primera victòria que consegueixen en la
campanya del Extrém Orient.

«Bé n' estaven de renyits en Moret y en Montero
Ríos!»

Donchs ara estàn que no 'ls separa ni la gruixaria
de un pèl del tupé del gloriós Sagasta.

Y es que no' s' tracta de partirse un pinyó, sino
una cosa més substancial: tot el contingut de l'
olla del pressupost.

Algú 'ls ha fet entendre que si no cuidavan de
posar-se de acort, lo qu' es á taula no hi serían cri
dats may més.

Y ha bastat aquesta paternal advertència pera
que renunciessin desd' ara y per alashoras á tirar-se
'ls plats pel cap.

Pero en Canalejas fa l' bòt, y diu y repeteix que
no vol anarhi, encare que li arrossegui.

Aixís ha quedat la mitja fusionista.

Se surgeix un forat y s' escorra un punt.

Ara diuhen que l' desastre que ha sufert Kuro
patkin á Liao-yang, es degut á haver tingut de obe
hir á las ordres del czar. El general volia anar-se re
tirant metòdicament; pero de Sant Petersburg li va
ren ordenar que 's batés á tota costa.

Y 's va batre y va perdre més de 20,000 homes.

Lo que dirà las mares dels sacrificats:

—Se coneix que al czar no li costan gens de parir.

Y 's diu també que l' czar abriga l' pensament de
trasladar-se al teatre de la guerra, assumint el man
do suprèm de la campanya.

Es lo que hauria hagut de fer desde bon principi.

Pera rebre directament, y no per encàrrec, las
pallissas que per classificació li corresponen.

En Jaumet, el fill del rey de las húngaras s' ha
declarat en certa manera lliberal. Així ho diuhen
á lo menos els que asseguran que no s' arrepenteix
de haver pres part en la festa commemorativa de la
presa de la Bastilla.

Pero hi ha més encare. Tals efectes li ha produït
l' espectacle de la guerra rus-japonesa que diu que
per res del món voldrà encendre á Espanya una
nou guerra civil.

Vels hi aquí una de las pocas ventatges que ha
produït la desastrosa guerra del Extrém Orient.

A n' en Jaumet li ha succehit lo que al personal
de *Teta la gallinayre*. Ha corregut món.

—Y 'l corre món ab las mulas

despeja molt las potencies.»

Jo descanso, tú descansas,
tots á l' hora descansé:

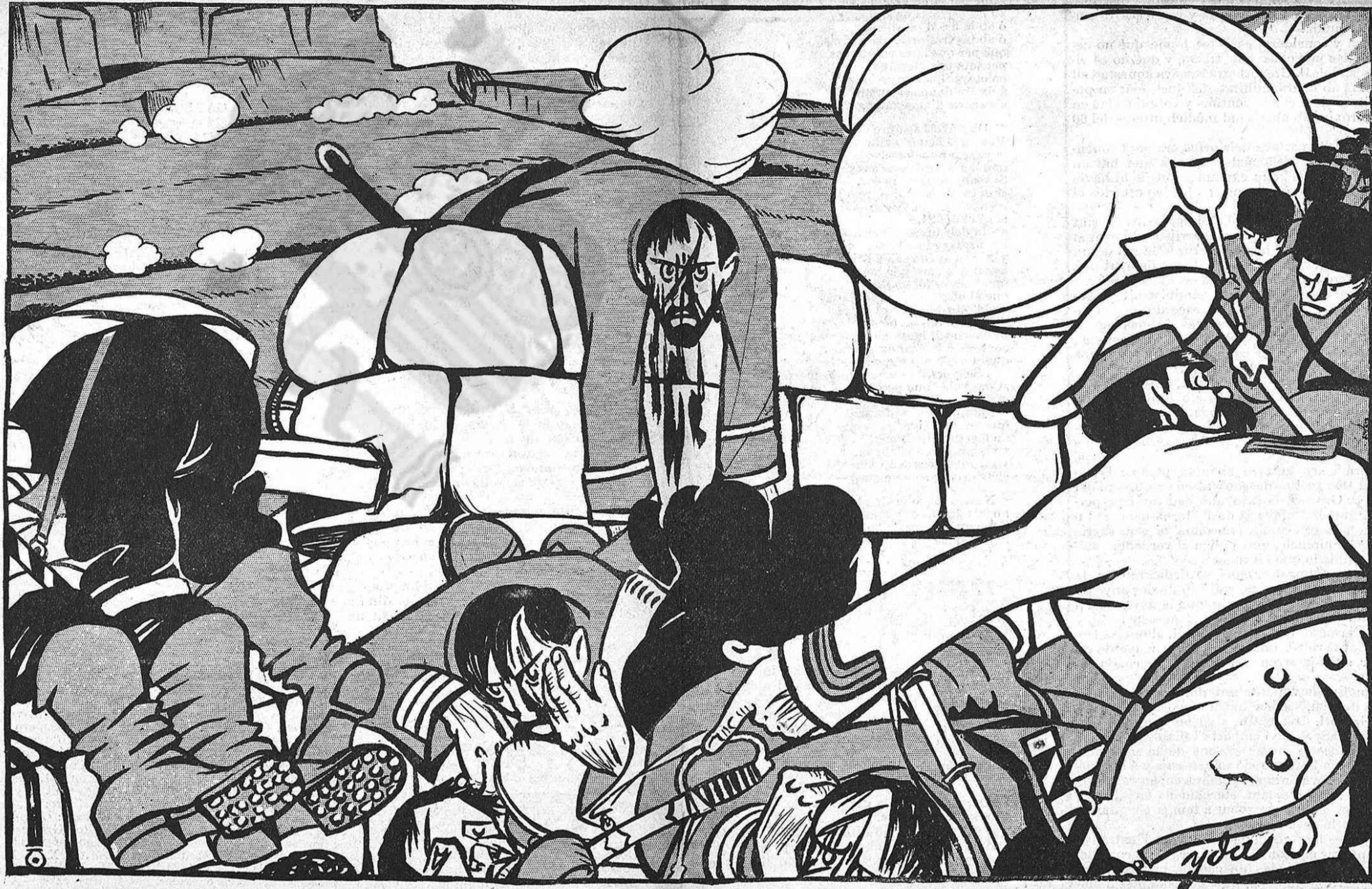
ara sólo falta que 'ns diguin
de quin modo menjarem.

A Russia y á la Mandxuria

QUAN SE TRACTA DEL FILL DEL CZAR:

—Correu, veniu tots, que 'l nen plora!

QUAN SE TRACTA DELS FILLS DEL POBLE:

—Trayeu «aixó, d' aquí, que s' hi ha d' empassar l' artilleria!